

**R. P. Christophori De Ortega È Societate Iesu, Quondam
Scolasticæ Theologiæ publici Professoris, ac ejusdem
Facultatis Præfecti ... Theologia Controversiarum
Dogmaticarum, & Scholasticarum, de Divina ...**

**Ortega, Cristóbal de
Lugduni, M.DC.LXXX.**

4. Obiectionibus occurritur.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94285](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94285)

per successum qualitatum contrariarum alteratione fieri oportet, ut animadvertit Bubalus, primo loco, ver-
su *At dicit aliquis.*

8. Certe cum materiam primam spirituales, ex qua substantia spiritualis pure intellectiva constet, impossibilem absolute ostendimus ratione prima: an eiusmodi materia physice divisibilis, sit disputare otiosum, ac vitiosum esset, cum sit de non supponente subiecto, quæstio immo & primæ materiæ spiritualis possibilitate permixta operæ inutilis disputatio, nullo Theologiae vel Philosophiæ esse ex visu posset; tametsi de eo multum Recentiores, & Arriaga noster citat d. 3. sect. 4. digladiantur, atque hic affirmatiue resol-
uat: cum ob infirmam negantium aliorum principia, tum ob instantias quasdam de organicis partibus ani-
malium per contrariarum qualitatum dispositionem diversam petitas, quæ in partibus materiæ spiritualis formæ angelicæ, locum habere non possunt nisi An-
gelos corruptibiles contra dogma Theologicum ad-
mittat, & si dispositio illa contrariarum qualitatum spiritualium, & quantum, ne cogitandum quidem principium habemus, dispositio admittatur. Si enim homogeneæ, & substantialiter, & accidentaliter partes illæ omnes, tam materiæ, quam formæ, quam com-
positæ integraliter illius substantiæ puræ intellectivæ, siue Angelis sint, earum quævis, & actiua, & recep-
tiua intellectus indiuisibilis erit: quare alteram altera indigere ad illam vltimo modo exercendam, & alterius confortium natura exigere sua illud admittit, quare cum illo integraliter componere, repugnat. Hæc de otiosa, & inutili prorsus, quæstione satis, cuius negotiæ resolutionis, & fundamentum, ita propo-
sui, nihil Arriagæ, instantiæ, & argutiæ efficiunt, quas obinde, & præ tædio, referre, & refellere omitimus. Concludimusque, ex dictis omnimodam Angelorum omnium physicam tam essentialiam, quam integram substantialem simplicitatem.

CERTAMEN IV.

Obiectionibus occurrunt.

1. Contra primam conclusionem de impossibilitate Angelorum ex materia noster ad spiritua-
litatem, & corporeitatem indifferentem, & indeterminata de se à nobis datam, cert. 2. num. 1. opponitur Augus-
tini apud Aureol. 13. Confess. c. 8. ad id, in principio crea-
uit Deus calum & terram referens inter quinque expo-
sitiones, quas veras vocat, eamque terræ nomine ma-
teriam, ex qua omnis visibilis, & inuisibilis creatum fieret intelligi: ac proinde materiam corporeis, &
Angelis censet communem, & lib. de mirabilib. sa-
cræ scripturæ, ait, Ex informi materia, quam ipse
Deus prius ex nihilo condidit cunctarum visibilibus, &
inuisibilibus verum, hoc est sensibilem, & insensibilem,
intellectualem, & in intellectuarentium, species
multiformes diuisit. Hæc conclusio præfata in pri-
mis aduertitur, si Augustini sint: verum locus pri-
mus, ex lib. citat. confessionum relatus nullatenus
extat, ut Bubalus obseruat difficult. vltima §. 3.
versu, ad 2. Aureol. non ibi solum, sed nullibi ope-
rum Augustini, eam sententiam inueniens, cum
eam sedulo inquireret locus, ex capite 1. de mira-
bilibus sacre scripturæ t. 3. operum Augustini extat
quidem, sed liber ille Augustini, non est, ut
obseruauit iam pridem S. Thom. 3. p. q. 45. articu-
lo 1. ad 2. atque in lib. 2. capite 4. ubi de cyclis agit,
constat eius auctorem post annum Dom. sexcentissi-
mum Vixisse; vita scilicet, iam sancto Augustino
pluraque mirabilia, quam probabilia asseruisse, ut
Bubalus aduertit: quare expositionibus Angelici Do-
ctoris & Capreoliad 1. locum opus non est, cum ex-
ter certe 12. confess. cap. 7. per cælum naturam An-
gelicam interpretatur (ut tropice potest) non histo-
rialiter, ut à Mose refertur: ibi autem nusquam asse-
rit cælum sic intellecto, materiam cum terra, seu corpori-

bus cunctis terrestribus communem esse, sed solum
terræ nomine materiam informem intelligit, ex qua
Corpora omnia fierent, non Angeli, qui creatorum
in principio pars altera, & scorsim creata, & primo
de genesi contra manichæos. c. 7. ait informem illam
materiam quam de nihilo Deus fecit, cælum corporeum
& terram esse ibi appellatam, non quia esset iam sed quia
esse vtrumque poterat; fors igitur Aureolus aliquid, ex
prima interpretatione cæli pro Angelis & secunda cæli
corporei, & terræ, pro materia informi, potenteque
esse vtrumque assumens, & assuens sententiam ab Au-
gustino alienissimam, tanquam Augustinianam compe-
git, interim nil, hic de materia informi initio à Deo
creata iuxta Augustini interpretationes hæc dicendum
est; quauis informitas illa materiæ, non formæ sub-
stantialis proprie ab Augustino intellecta sed aliarum
formarum, & rerum, quæ ex ipsa ornaretur, florum,
turbarum, fructuum, & animalium, & quibus luce ac-
cedente visibilis redderetur & spectabilis, ut statim di-
citur. Terra enim erat inanis, & vacua, & vestigiis
reliquis explicatur. Nec magis extat sententia hæc apud
Augustinum. 12. confess. c. 18. & 20. ex quibus refertur à
Quirto. cum. cap. 18. de re hac, quod, vel assonet,
nihil: cap. vero. 20. refert sententias omnes, seu inter-
pretationes, quas non improbat solum.

Inter eas primo loco illam de cælo pro Angelis in-
tellecto: deinceps vero varias, cæli, & terræ corpo-
reorum interpretationes recenset. Nam secundo loco
refert asserentes cæli, & terræ nomine mundum totum
Corporeum suis omnibus speciebus, tam cælestibus,
quam sublanaribus constitutum, & ornatum intelligen-
terio loco intelligentes. Informem materiam Crea-
turæ spiritualis & corporalis, Vnde ab aduersariis as-
ferri potest, sed eis non prodest in primis enim non
ait variusque creaturæ esse materiam eandem, ut ad-
uersarij docent. Secundo cum interpretationis illius
cæli pro Angelis, & spiritualibus substantijs, ut di-
uerse primo loco relata, in hac alia non meminerit,
spiritualem creaturam hominem, qui spiritualis,
ex parte, ac non in totum corporeus est, sicut cor-
poræ reliqua, intelligit, non Angelum, & ex quarta
aliorum illico relata interpretatione: id est infor-
mem materiam creaturæ corporalis, ubi consuevit
adhuc erat calum, & terra, qua nunc iam distin-
cta, atque formata, in illius mundi mole sentimus,
& quinta, & postrema, id est fecit Deus calum, &
terram, unde formata nunc eminent & apparent cum
omnibus, qua in eis sunt. Quibus informis illa
materia corporum, pure talium, cælestium, &
sublanarum, & respectu suarum specialium for-
marum dicitur. Tertio, materiæ informis nomine
non intelligere, Augustinum materiam constare ex,
c. proxime antecedente. 19. ubi ait & verum est,
quod emme mutabile insinuat, notitia nostra quan-
dam informitatem, qua formam capie, & qua
mutatur, & vertitur. Versio autem idem, quod
conuersio ex vno in aliud est, quod materiæ pu-
ræ non competit, sed informata, seu com-
posito, quod conuertitur in aliud nouæ formæ in-
ductione. Ac versus finem. Verum est omnium for-
matorum, nihil esse informi vicinior quam terram,
& Abissum. Eoque sensu materiam informem cæli,
& terræ nomine significant iuxta aliquos intelligen-
dus est dixisse, ex quibus omnia corpora tam cæ-
lestia, quam sublanaria, non tanquam ex mate-
ria informi, sed tanquam ex elementis mixta per-
fectionibus formis succedentibus Coagmentarentur,
Ac demum his, & sequentibus capitibus, non
ex propria sententia, sed aliorum, veras eas omnes
interpretationes ait, ac proinde eas solam non impro-
bat, quin approbet, ut dixi.

3. A ratione nihil asserit Quirto pro aduersa sen-
tentia firmam, & si plurima moueat, & ad tædium incu-
let. cit. d. 77. sect. 2. & 3. Primum possibilitatem materiæ
nostræ de se indifferentis ad corporeitatem, & spiritua-
litatem, pro formarum diuersitate supponit: Vt de
materiæ eadem indifferenti, ad corruptibilitatem in sub-
lanaribus, & incorruptibilitatem in cælestibus pro for-
marum diuersitate asseritur: inde vero male infert dari
de facto: nam etsi, eo admissio Angelos absolute corpo-

positæ spiritualitatis, in linea sua directa, vel indirecta prædicamentali esse potest, & si possit dari aliquod prædicatum genericum metaphysice abstrahens, ab utroque ergo prædicatum corporeitatis, vel spiritualitatis de essentia materiæ est, quia ea physice indifferens & abstrahens ab utroque esse possit, putare potentia physica ad utrumvis.

6. Antecedens probatur: nam prædicata corporeitatis & spiritualitatis, alterum alteri contradicit, ac proinde nequit dari in eute aliquod determinatio in se, siue partiali siue totali in sua determinata specie constituto ad æquale physica ab utroque abstractio & indeterminatio, imò nec metaphysica. Confirmatur quia inde solum in speciebus entium totalium recte linea prædicamentalis, nequit dari species entis adæquate, & ultimo constituta indeterminata, ac indifferens de se physice, aut metaphysice ad corporeitatem, vel spiritualitatem, sed alteri necessario includens. Vnde patet solutio ad instantiam multoties ab hoc recentiore inculcatam & repetitam de indifferencia materiæ physica etiam ad corruptibilem formam in sublimitatibus & incorruptibilem in coelis: corruptibilitas enim formæ, seu compositi ex ipsa resultantis, vel opposita incorruptibilitas à formis hanc, vel illam qualitatem dispositionem ad sui reductionem, vel inductionem in materiam natura sua exigentibus prouenit. Cum autem nullam determinatam, ex eis formis, vel dispositionibus materia requirit, imò vero indifferenter, quantum ex parte sua est, omnes respiciat potest ad corruptibiles vel incorruptibiles indifferens & indeterminata de se, & natura sua physice esse ac subinde ad ipsam, & compositum suorum corruptibilitatem, vel incorruptibilitatem: imò de se ad alterum, ex his determinatam esse eius essentia physice ac metaphysice repugnat secus autem ad corporeitatem, vel spiritualitatem determinatio, quæ physice formæ, ad quas ipsa indifferens, & pura potentia solum modo est minime sunt, sed intrinseca entis cuiusque, seu completi, siue incompleti, in sua atomæ specie constituti, & essentialia prædicata. Accedunt contra huius materiæ indifferens, & ad corporeitatem, vel ad incorporeitatem à formis determinanda possibilitatem, ea omnia, quæ diximus cert. 2. ostendentes corporeitatem materiæ debere ex parte actus primi ad sui coniunctionem à formis corporeis supponi: quod ipsum de formis spiritualibus simili discursu euincitur, si spiritualis determinata materiæ respectu formæ & compositi substantialis admittatur, possibilis. Denique inde omnes doctores formarum substantialium, vel accidentium corporeitatem vel spiritualitatem venati habentes sunt, ac definiunt, si subiectum seu materiam receptionis, & educationis earum corpoream, vel contra spirituales inueniant: tantum abest, ut materia, & subiectum à formis corporeitatem vel contra spiritualitatem in sensu sapientium omnium communi trahere possit. Ac hoc ipsum rationis & naturæ instinctu, quam longa ratiocinatione inditum cunctis principium, quod spiritualis forma spirituale educationis, & receptionis subiectum, corporalis vero corporeum natura exigit sua in tam singularem, & exoticam opinionem recentiore istum egit, ne corporei cruciatus demonum subiectum spirituale designaretur: tamen ex communi & statuto, atque à natura fere ipsa inditum principio teneri potius deberet ne in tam absonam exoticamque sententiam abiret.

7. Sed eius materiæ possibilitate absoluta admilla, non statim indifferens eius materiæ ad omnes formas eum spirituales, tum corporeas esse oportebit, si aliquæ sint, quæ natura sua materiam vel determinate corpoream, ut animus rationalis noster omnium sententia, vel determinate spirituale natura sua, requirit siquidem (ut dixi) ex eo quod ad aliquas solum formas corporeas, & spirituales detur materia indifferens illis corporizanda, his vero spiritualizanda, talis materiæ possibilitas absolute salatur: quare non statim probatur materiæ huius possibilitis indifferens & indeterminatam ad corporeitatem, vel spiritualitatem à formis determinandam esse respectu substantiæ spiritualis pure intellectiue Angelicæ (quam formam esse nunc permitto, & materiam aliquam natura sua concernere) quæ materiam spiritualem determinate potius requirit quam indifferenter, deberet, iuxta intellectum, cuius solum principium substantiale actuum est, naturam. Denique, cum cert. 2.

& 3. ostenderimus principium substantiale pure intellectuum, nec materiam ullam, adhuc spiritualement, nedum indifferenter, natura sua, ut compatem concernere, nec formam esse posse, sed substantiam totalem essentialiter esse: & si materia hæc ea sua indifferens respectu omniū formarum spiritualium possibilis admittatur, respectu substantiæ spiritualis pure intellectiue Angelicæ possibile esse non probatur: imò vero idalem esse respectu illius repugnare demonstratur.

CERTAMEN V

Auerrois & Aureoli Argumenta reiecta.

1. **E** Postremo hoc aperta datur solutio Argumentorum pro compositione de facto, ex materia determinate spirituali Angelorum qui sunt, vel possibili saltem in Angelis aliarum specierum pure possibilibus. Siquidem commune Angelis cunctis, & essentialiter prædicatum est substantiæ spiritualis pure intellectiue cui, ut cert. 3. n. 5. vidimus formam, ac materiam etiam determinate spiritualement, ut compatem concernere repugnat, nuperque etiam dicebamus. Restant solum diluenda argumenta Aureoli, (si in Aureoli sententijs & rationibus referendis ea Capreolo plena fit adhibenda fides) apud Capreolum in 2. d. 3. q. 1. 2. 2. contra primam conclusionem: quibus necessario omnem substantiam intellectiue etiam ratione intellectiue materia ac principio substantiæ actiue intellectiue diuerso egerere contendit: eaq. Deo forma esse reputat, ut compositionem animi rationalis nostri ex materia necessariam, ut possit intelligere conuincere censet: & euincunt quidem, si habeant in Angelis robur; sed inde posset de eorum firmitate merito ac prudenter dubitare, fallaciamque indagare, ac detegere, ne rem adeo exoticam cogere tur admittere. Multa quidem, & proluxa apud Capreolum sunt eius fundamenta ad pauciora breuiora, & clariora capita à nostro Bubalo redacta citato art. 2. quæstio. 2. difficult. vltima ante §. primum, ad duo nempe. Primum ab autoritate Aug. ex 13. confessi, cap. 8. iam à nobis supra reiecta n. 1. & 2. secundum à ratione ducta, præsertim ex varijs Aristotelis axiomatibus iuxta Auerrois ad ea loca interpretationes ex suo sensu, discursibus, & audacia in eis tendendis, & linguæ Græcæ imperitia text. 27. pag. 38. col. 1. & quam ex Aristotelis mente non semel adhibitas (ut obseruat eruditè Theophilus Zimara. 1. de Anima textu 43. pag. 51. col. 2. init. & 3. de Anima textu 20. pag. 331. col. 1. & text. 29. pag. 350. & 2. de Anima textu 13. pag. 223. col. 1.) ponitur propterea illud axioma falso tanquam Aristotelicum ab Auerro ad 3. de Anima text. 4. q. 5. intellectus recipiens denudatum debet esse natura recepti. Ac proinde in anima potentia intellectiua re, & natura à receptiua intellectiue, & obiecto diuersa esse debet (quod Aureolus assumit, & clarius, quam eius argumento concluderetur, ut patebit) siquidem potentia ipsa intellectiua, etiam obiectum intelligendum est, nec textu 14. tabula nuda, & rasa in qua nihil depictum, dicitur eo sensu.

2. Atque eo sensu non tradi constat aperte ita enim habet textu 4. lib. 3. de anima. *Necesse est, quoniam omnia intelligit immixtum esse. sicut dicit Anaxagoras ut cognoscat; nam alienum iuxta apparet prohibet & obstruit.* Impermixtionem autem hanc cum corporeis rebus intelligi & asseri ab Aristotele constat: quia eam solum negauit Anaxagoras cui ipse consentit ut constat ex 1. de Anima textu 31. & 34. & ex textu 6. eiusdem lib. 3. ubi: *quare nec corpori ipsum permixtum, esse rationi consentaneum est qualis enim quidam fieret: nempe calidus, aut frigidus, ac propterea instrumentum ali-quod seu organum esset, ac proinde obiecta omnia, ita ut ipse esset affectus videret, Nunc autem nullum: quia omnia cognoscendum est capax; non autem omnia posset cognoscere, si corpori, ac subinde eius qualitatibus esset immixtum: quia, qualitas corporea, qua esset imbutus, reliqua cognoscei prohiberet, & obstrueret: ut linguæ ægri amarabili infectæ nihil non amarum gustu percipitur, pupilla, vase vitreum per-quæ*